

Per a una persona anònima que pertany a una banda de música. O per a tu també si, senzillament, estimes la música de banda.

* * * * *

"La societat ha après massa a respectar la música, és hora que comence a estimar-la."

Igor STRAVINSKY

Aquella gran casa blava no té res d'especial. Com totes les cases senyorials antigues del poble, té tres pisos, amb grans finestrades que donen a uns balcons estrets, i un galliner a dalt de tot amb petits finestrons. Aquesta, potser, crida una mica més l'atenció, perquè ocupa una gran cantonada situada al costat de l'església de Sant Joan Baptista. També destaca pel color blau cel amb què es van pintar les parets a la reforma feta fa un parell o tres d'anys. Mentre que la majoria de cases estan pintades amb colors càlids, aquesta està pintada amb el blau cel més celestial que has vist mai; un blau tan profund i tan intens –però sense ser fort- que fins i tot es fa *càlid*. Serà perquè aquesta casa ha encabit molt de caliu al llarg de quaranta anys, des que la Banda Unió Musical de Muro la va comprar per utilitzar-la com a seu social. Les seues parets han absorbit l'eco de molts més sons a més de la música: les veus a les assemblees setmanals de la junta directiva de la banda, riures escandalosos als vermutos i cops sobre la taula a les partides de cartes del divendres al vespre, una infinitat de lliçons de música i de preguntes a mà alçada, baralles en un to més pujat, crits, plors d'alegria, copets secs de batuta sobre el faristol, el silenci solemne dels records respectats, i el sospir contingut per projectes temuts,... de tots els milers d'homes i dones que s'han

dedicat a la Música de Banda en els seus dos segles d'història al poble de Muro.

Muro és un poble que es troba a la comarca del Comtat, a la tramuntana interior de la província d'Alacant. En direcció al nord per la carretera que duu a Albaida, no es tarda gaire a entrar a la província de València, i cap al sud, per la mateixa carretera, es pot arribar a Alcoi en menys de vint minuts. De les vora 7.400 persones que viuen a Muro, 95 són membres de la Banda Unió Musical de Muro, unes 45 ho són de la Banda Juvenil de la mateixa i 300 xiquets i xiquetes estan matriculats a l'Escola Comarcal de Música del Comtat. I molta altra gent s'implica d'alguna forma donant suport econòmic o, simplement, gaudint de la tasca cultural que la Unió Musical duu a terme. Per posar un exemple del suport que la banda rep dels seus veïns, quan la direcció del Palau de la Música de València va convidar la banda a fer-hi un concert, es van omplir tres autobusos de gent del poble que s'hi va traslladar per fer companyia a la seua banda. Xerrant sobre aquest fenomen que es dona a les poblacions dels voltants, Bert Langeler, un director de banda i assessor musical holandès, va comparar la societat murera amb una flor, de la qual la banda n'és el centre que donarà els fruits, i tota la gent que estima la seva música i la potencia són les diverses capes de pètals que protegeixen i envolten el nucli.

* * * * *

1. El rebot de la pilota

Feia fred i crec que fins i tot plovia. Jo estava convençut que volia anar a solfa, però això de començar el primer dia, amb els companys, el mestre... em

posava un poc nerviós. Em va costar trobar l'empenta per pujar la costera del carrer Músic Rafael Esteve. A mesura que pujava, anava traient la coroneta la cúpula torta de l'església per damunt de la teulada de la gran casa de La Música. Encara no era blava, la casa. La vella escala de taulellets rojos -la meitat d'ells mig solts- rematats per una fusta ja gastada es va fer eterna. Al segon pis, enmig d'una decoració de moqueta més semblant a una sala de festes que a una sala d'assajos, estava assegut el meu primer mestre, Salvador Martínez Richart, conegut com "el ti Salvador". Davant del balcó de la costereta, aprofitant fins l'últim moment la claror del dia, aquest home donava lliçó a tots els xiquets que volien aprendre música. Quan vaig entrar en la sala en companyia de mon pare, el ti Salvador vingué cap a nosaltres. Jo portava baix del braç un envellit mètode d'Eslava. I mentre parlàvem, algú digué: *Ja puja el Mestre*. Aquesta paraula, *mestre*, en l'ambient de la banda, jo l'havia escoltada molt a ma casa. El mestre sols era un. Tots sabien de qui es tractava. De sobte, el grinyol de la porta ens anuncià la seua presència. Em demanà pel meu nom, "Jose Rafael" vaig dir vergonyós, i em va preguntar si volia ser músic. Jo vaig contestar que sí amb el cap. Ell m'obrí el llibre d'Eslava i començà a explicar-me el "compàs de compasillo": *Saps jugar a raspallot?*, em preguntà. *Portar el compàs és com fer rebotar la pilota*. Quina seria la meua sorpresa molts anys més tard, quan el meu primer mestre de direcció d'orquestra m'explicava que allò més important per al gest és el rebot del braç.

* * * * *

José Rafael Pascual-Vilaplana, un xic de trenta i tants anys, una mica baixet i panxudet, amb una d'aquelles cares de les que se'n diuen "de bona persona",

és actualment el director titular de la Banda de la Unió Musical de Muro; ara ell és el Mestre. La batuta ha rebotat a les seves mans; va saber aprofitar la seua primera lliçó, encara que en aquell moment no fos gens conscient que acabaria essent director de la banda que el va començar a educar. També dirigeix l'Orquestra Simfònica d'Albacete i assisteix com a director invitat a Cursos de Direcció dels Conservatoris Superiors d'A Coruña i Santa Cruz de Tenerife, i de la Federació de Bandes de Tenerife. Durant aquest any té previst anar com a director convidat, a més, a bandes de Buenos Aires i Holanda. Als seus 32 anys, ha dirigit diferents bandes i orquestres professionals: a Mallorca, Castelló, Canàries, a les ciutats holandeses de Rotterdam, Tilburg i Maastrich, a Anglaterra, Suïssa, Cuba, Bucarest, a Viena,... i a unes quantes bandes de la província d'Alacant. També ha compost obres per a banda, dolçaina i grups de cambra.

A Jose Rafael Pascual (*Jose*, diu, *que Jose Rafael sona de "culebró"*; però potser "Jose Rafael" té més personalitat) no li agradaria aquesta presentació, com tampoc no li agrada que es cite el seu currículum a les presentacions dels concerts que dirigeix. A sa casa podria tindre una vitrina amb tot un palmarès: "Batuta del Maestro Guillermo Tomás" de la Banda Nacional de Cuba, 1991; primer premi "Gold Batton" al 8è Concurs Internacional de Direcció del WMC a Kerkrade (Holanda), 1997; primer premi "Batton of Honour" del 1er Concurs Europeu de Joves Directors de la EBBA a Birmingham (Anglaterra), 2000; i el mateix any, fou l'únic espanyol seleccionat al Concurs de Direcció d'Òpera de Spoleto (Itàlia), dirigint *Carmen* de Bizet. Però de tot això, no n'hi ha ni una paraula impresa a l'extensa col·lecció de revistes especialitzades que guarda a sa casa. Només a una revista anglesa, a la qual es parla del concurs de

direcció que va guanyar a Birmingham. L'article està en anglès... *Sí, és que ací no es va dir res a cap mitjà especialitzat, bé, llevat de Ràdio Muro, je je, diu mig en broma, rient per sota el nas amb un gest que recorda les iaies quan boneguen els seus néts però no poden evitar riure-se'n de la trastada. Remata aquest gest amb un Què vols que li fem, mentre aixeca els muscles i afirma amb el cap, amb certa complicitat de Tu ja saps què vull dir, i si no, ja ho veuràs.*

Dos cosetes!. Aquestes paraules a un assaig que ha començat a les deu i mitja d'una nit de divendres, quan és ja la una de la matinada, fan un poc de por. Jose sol dirigir una peça o un moviment de cap a peus, sense parar, i llavors sempre van les "dues cosetes". Encara que siguen cinc-centes, per ell sempre són dues. Ho diu amb veu viva, sense son ni cansament, levant-se el rellotge de polsera –que sembla pesat- i deixant-lo al faristol. Es col·loca bé el puny de la màniga d'una camisa informal, d'aquelles amb ratlles fines que dibuixen quadres sobre un fons d'un marró de pa integral. Fa cap enrere la seua cadira amb una mà, però sense arrossegar-la, i llavors mira un moment la seua partitura... pensa... *D'acord*, es diu en veu alta, i es disposa a preparar els compassos que no el convencen. Quan la banda haja aconseguit netejar la peça, fer-la sonar gairebé perfecta, i fins i tot a l'assaig general, encara hi haurà dues cosetes que retocar. Però el dia del concert, ixca com ixca, ningun músic veurà un mal gest a la cara de Jose...

2. Dignificar el que ja és digne

De les mil bandes registrades a la Confederació Espanyola de Bandes de Música, 470 són del País Valencià. De fet, aquesta tradició bandística es coneix arreu de l'estat, sobretot en formacions musicals de nivell nacional, on sol

haver majoria de músics valencians, especialment a les cordes de vent metall. Sí... però, de vegades, fora dels àmbits musicals i una mica més enllà de les fronteres valencianes, la gent no té gaire clar el que és una banda. Quan dius que ets d'una banda pots trobar reaccions com ara:

- Ah, sí? Toques a una banda? Però que és, com una “txaranga”?

O també et diuen allò de:

- De les que toquen pel carrer?

- Llavors, ¿com imagines una banda, dius?- preguntes ja una mica dolguda, amb un rerefons de vergonya que et fa sentir encara pitjor, perquè no tens per què sentir vergonya...

- No sé, d'aquelles amb un tio tocant els plats i un altre amb el bombo i així amb un pas-doble...

Què bé. La primera reacció és dir-li que la teua banda no són quatre bojos autistes tocant sols pel carrer com uns llunàtics i amb algun xiquet imitant-los per les voreres, dir-li que “només” són una txaranga de 95 músics, que hi ha tal i tal compositor,... però, què li importa a la gent? Igualment, et fan sentir com una llunàtica. Llavors veus que si fossis professional, si visquessis de la música, encara et sentiries pitjor.

* * * * *

És una tarda de diumenge hivernal, molt freda. Encara que les tardes de diumenge fins i tot a l'estiu són fredes. El temps està adormit, el cos feixuc, només haver de parlar ja cansa. Així i tot, Xavi, Aitana, Josep, Francisquet i Henar s'aixequen de les cadires de la cafeteria on van cada cap de setmana, per anar a La Música a fer unes trucades des del despatx; Josep, un jove de 26 anys que treballa a una impremta i toca la tuba a la banda de Muro, ha d'avisar

a la gent perquè vagen a recollir la loteria del “Niño” que els pertoca. Pugen la costera a pas lent, amb la vista perduda més enllà d’aquell blau cel, com si veiessin a través de les parets. Quan arriben a la Música, hi troben alguns altres joves xerrant al despatx, en concordança amb l’espessor d’aquesta tarda de diumenge.

- Mira, si hi ha els CD que van enviar del Palau!- al terra hi ha un parell de caixes de cartró, també d’altres CD gravats per la banda que s’hi reserven: *Monografia*, de música de Jose Rafael, i *La Penya El Frare*, un recull de música festera.

- Què encara no tens el *Viva la banda*? –riu Xavi quan pronuncia el títol; a qui se li acut aquest nom— Ens toca un a cada músic. Agafa’l, és de bades, ens els van regalar RTVE.— L’agafa. De les peces que la banda hi va interpretar hi ha les tres de música festera. També es fixa que hi ha *Vasa* d’Andrés Valero, una peça que li agrada molt, tocada per una altra banda. Té ganes d’arribar a casa per obrir-lo. Dels concerts que bandes de tot el País Valencià han ofert els matins de diumenge al Palau de la Música de València s’editen CD sota el títol *Viva la banda*. Ja l’ha obert, el seu. Com sonarà el directe? Mira el llibret, a veure què hi diu... A la ressenya, Javier Gomar Albert, director de RNE al País Valencià, escriu: “Debo agradecer al Palau de la Música y especialmente a su directora Mayrén Beneyto, que haga posible que cada domingo la sala Iturbi albergue a músicos aficionados y a los micrófonos de la RNE.” Així doncs, els alts càrrecs de les institucions més directament implicades en el foment de la música de banda són els primers que parlen de la importància de les bandes com a institucions on es formen “excelentes músicos que integrarán las secciones de viento de las más importantes orquestas, tanto a nivel nacional como internacional”. Aquests mateixos músics, tocant a una banda, només

són “aficionats”, però el dia que entren a una orquestra ja poden sentir-se satisfets com a professionals. És això un motiu d’orgull per un músic –encara pitjor si és professional- de banda?

A pesar d’aquesta falta d’interès i respecte vers aquest tipus de formació musical que mostren les institucions i mitjans de comunicació especialitzats, professionals de reconegut prestigi -sovint més enllà de les nostres fronteres, o fins i tot més reconeguts fora que dins de les mateixes- treballen per dignificar la música de banda. Jose R. Pascual-Vilaplana, José Súñer, Andrés Valero, Joan Enric Canet, Rafael Mullor-Grau o Amando Blanquer són alguns noms importants en l’àmbit actual de la direcció i la composició per a banda.

3. Quan treballar és reivindicar

Jose té un riure en tota regla. D’aquells que esclaten com una onomatopeia pintada amb grans lletres majúscules a una vinyeta de còmic. Un JA JA JA dels que costen de trobar: esclata sense vergonya, obrint la boca del tot, perquè fa JA JA JA, i no, JE JE JE, o JO JO JO. I a més és un riure que no guanya en estupidesa encara que guanye en facilitat, sinó que surt inevitable i bruscament, com la sinceritat de la qual n’és còmplice. Però igual que esclata, la riallada es contrau, de forma que les lletres de la vinyeta haurien de dur un punt al darrere. Llavors, ja amb un je je je en minúscules i amb cara de malifeta mal amagada, baixa la mirada cap a l’anell del dit i diu alguna cosa com "Si, si,..." o "Ai ai". Mira la gran tassa d’esmorzar en la qual ha servit el cafè, perquè les tacetes ja estan embalades per dur-les al pis on es traslladen ell i la

seua dona Maido. I llavors esguarda -llaminer- el darrer croissantet de xocolata, d'aquells que compra a un forn de València, perquè són els que més li agraden a Maido. Tot això, mentre murmura un "Ai ai ai" post-riallada. I matisa sobre el que deia...

- No, si no hi ha per riure, a mi m'han arribat a dir que no és bo per a la meua carrera defensar tant la 'música de moros'... Tu imagina't el que s'ha de sentir dir.— i fa petar la llengua contra el paladar, movent el cap. És cert que Jose ha escrit molts articles i col·laboracions a múltiples revistes de societats musicals valencianes reivindicant la qualitat de les bandes de música com ens musicalment dignes. També ha estat convidat per fer conferències sobre el mateix tema. No es cansa de repetir-ho, però. De totes formes, no deu ser gens fàcil haver d'estar constantment justificant la teua pròpia feina, vindicant la dignitat del que fas... quan el que fas és art.

I a pesar que ha escrit i dit tantes i tantes paraules, tantes i tantes vegades, s'emociona de seguida, perquè cadascuna d'aquestes paraules l'ha dit sempre des de la convicció de qui parla amb coneixement de causa però també amb el cor a la mà. Això sí, sempre s'expressa amb diplomàcia i amb la correcció d'algú que va començar a estudiar una carrera de filologia...

- Parlar de Bandes de Música i de la seua aportació a la cultura musical al nostre país ha esdevingut gairebé un acte de reivindicació i de justícia històrica. Ens és molt estrany concebre una festa a algun dels nostres pobles sense el so d'una banda com a embolcall acústic. Tot i això, veure una banda a un auditori amb unes mínimes condicions acústiques o incloure-la dins d'una programació musical de prestigi continua essent una "originalitat". Fa uns anys, en una revista musical d'àmbit nacional, un professional de la música afirmava

el següent: “Sacar a las bandas de música de los kioskos y parques públicos para actuar en teatros y auditorios es desvirtuar su propia función”. Front a uns comentaris així, no és estrany observar situacions tan paradoxals com ara que una banda municipal professional actuï al carrer i sense programa de mà (o en ocasions amb fotocòpies d'un foli escrit a l'ordinador), que les bandes de música mai siguen incloses en festivals de música contemporània, o que fins i tot, als auditoris més prestigiosos amb una programació musical de gran importància, les bandes actuen als seus escenaris quan no hi ha altra actuació i en horaris tan 'especials' com un diumenge al matí i evidentment sense taquilla prèvia. I ja saben, allò que no costa diners, té un valor dubtós.

“Hem de saber conjugar la tradició amb el futur. Les bandes han d'eixir al carrer i a l'escenari amb la mateixa dignitat. Si no és així, estarem malversant la magnífica i valuosa herència cultural que ens van llegar els nostres avantpassats. Deia Leonard Bernstein: “He dedicat la meua vida a fer la música que estime i a estimar la música que faig”. Potser hauríem de començar a estimar les nostres bandes de música, però no de manera platònica, sinó amb la vehemència i la fidelitat de la nostra feina quotidiana ben

¹ PASCUAL VILAPLANA, José Rafael: *Cultura bandística: entre la tradición y el olvido en Nuestra Banda. 150 años de música en Elda*. AMCE Santa Cecilia, 2002.

feta”.¹

... et preguntes si va ser ell qui va escollir, un cop que la banda et va fer un obsequi, aquelles paraules de Shakespeare: “Fos com fos el que penses, jo crec que el millor seria sempre fer servir bones paraules”... tenia raó, però què difícil és fer això que hi diu.

Tot i que el piset on viuen Jose Rafael i Maido, ubicat a una casa prou antiga d'un carreret estret i entortigat de Cocentaina –a només sis quilòmetres de Muro-, està ple de caixes de cartró per terra, la casa sembla encara prou sencera i endreçada. Només la buidor dels estants i aquelles grans taces d'esmorzar per sols dos ditets de cafè donen senyals de l'imminent trasllat. Una tarda amb Jose dóna per molt, moltíssim. No cal preguntar ni demanar, encara que, en realitat, tampoc voldries. És a dir, que mentre l'escoltes no se t'acudiria interrompre'l. Les seues classes de solfeig sempre estaven plenes de contarelles, anècdotes, experiències,... que ajudaven els cabets de vuit, nou o deu anys a entendre les complicades matemàtiques del llenguatge musical. La casa de La Música encara no estava reformada, no era blava, i la meitat de les manises del terra s'alçaven en una mena de dòmino quan Jose arrastrava una atrotinada estufa de gas butà amb rodetes. Aquella estufa que perdia gas i us feia eixir de la classe amb mal de cap. El que més t'agradava era que toqués el piano mentre fèieu els deures. I sentir les batalletes que contava de la seua petita odissea per treure's el carnet de conduir, o de les ciutats que visitava. Parlava de Viena, dels músics de carrer que hi havia tocant valsos de Strauss,...

Una cosa que mai li vàreu preguntar i que ara dóna tombs pel teu cap és el per què de posar-se a estudiar direcció:

- Per què no tocar un instrument, com fan la majoria? Per què no vas continuar amb el bombardí, o el piano? Vull dir que les assignatures que s'imparteixen als conservatoris fan només referència a la direcció d'orquestra, així que, amb tot plegat, si un acabava sent director era perquè sempre ho havia tingut prou clar.

- Ai, no et penses, jo vaig començar per una tonteria. Tenia 17 anys i estudiava piano. Aquell estiu em vaig apuntar a un curset que s'impartia a Cullera. Això ens va costar molt. Vull dir que a la meua família li va costar molt tot el que van ser els meus estudis, però mai em van negar res. A casa no hi havia molts ingressos perquè mon pare havia perdut la feina quan van tancar les papereres (una indústria que va tenir molt de pes a la zona des de principis de segle) Jo feia el que podia aconseguint beques i guanyant-me alguns diners donant classes de música -no saps la de classes que he donat en esta vida- i anant a tocar on fes falta. El cas és que aquell estiu li vaig dir a ma mare: Mama, que jo em vull gastar tot el que tinc. (riu) No et penses tu, en total no tenia ni 50.000 pessetes! El curset costava 25.000 pessetes, però incloïa allotjament i pensió completa. Ja em veus a mi amb 17 anys, que anava a passar la meua primera setmana sol fora de casa! i a primera fila de platja en estiu! Però jo hi anava a aprendre, i el primer dia em vaig presentar puntual a la classe. Quina va ser la meua sorpresa quan em vaig assabentar que havien suspès el curset per uns problemes que havia tingut la mestra de piano... I, és clar que el pla estava molt bé, una setmana de vacances pagades a la platja, però en arribar a casa... algun diploma hauria d'ensenyar! Així que vaig anar a veure quin altre curset podria fer. Em va fer gràcia el de direcció, perquè llavors jo dirigia el cor de l'església i hi tocava l'orgue, així que em vaig apuntar, però només com a oient, per dos motius molt clars: un, perquè la matrícula d'aquesta modalitat és més barata, i l'altre, perquè no en tenia ni idea. A la primera classe ens vam presentar sis alumnes, entre els quals jo era l'únic oient. El professor era un holandès d'aquells que té cara de simpàtic però de cop pot canviar del tot el posat i tombar-te de por. Es deia Jan Cober,...

- Cober?!— l'holandés va cada estiu a Muro a fer el curset internacional de direcció de banda, i fa servir la banda com a “instrument” per a les pràctiques dels alumnes.

- Doncs sí, en aquells temps tenia un espanyol encara més “particular” que el d'ara: *Sólo seis alumnos! así tendremos mucho tiempo por cada uno. Tú, oyente, es tontería. También puede dirigir!*. Jo tenia una vergonya només de pensar-ho... horrible. No parava de dir-me a mi mateix *Tu imagina't, Jose, davant d'una banda com cal, a veure quin paperot se suposa que has de fer damunt la tarima...* Arriba l'hora de l'assaig i el mestre em demana que dirigeixca el darrer moviment de la *Sinfonia del Nou Món* de Dvorák. Vaig tindre prou sort, perquè precisament aquella simfonia me la sabia de cap a peus; a mon pare l'apassionava, sempre la sentíem a casa, i a més l'havia tocat amb la banda. Només era un quatre per quatre... Així que em vaig emocionar pegant braçades... El mestre no es creia que jo mai hagués dirigit, es va entusiasmar i em va tindre una hora amb la banda, donant-me les meues primeres lliçons de direcció. En acabar la classe, em vaig dirigir a l'hotel a dormir (les pràctiques amb la banda les fèiem de nit, després de sopar, que era l'horari que més convenia als músics) Era l'únic alumne que m'hi allotjava, tots eren de Cullera o dels pobles de la rodalia. Quan per fi vaig aplegar a la meua habitació, em vaig trobar al mestre pel passadís de l'hotel: *Tú también aquí?! ah, muy bien. Buenas noches*. Encara no havia acabat de posar-me el pijama quan van tocar a la porta. En obrir, em vaig trobar al mestre somrient: *Tú... cerveza?* va dir mentre feia el gest d'apropar-se el dit polze als llavis. Aquella nit, vam estar xerrant fins passades les tres de la matinada.

4. Orígens bicentenaris

La Banda Unió Musical de Muro va celebrar l'any 2001 el Bicentenari de Música de Banda a Muro, amb múltiples activitats extraordinàries programades per trimestres. Tot plegat va ser una any prou mogut, ja que les reformes de la casa tot just s'havien iniciat l'any anterior.

A pesar que la primera anotació escrita que es pot trobar a l'arxiu municipal sota el nom "banda de música" és de l'any 1862, fent referència a la Corporació Musical Primitiva de Muro, ja es té constància de l'existència d'un grup de músics murers que al 1801 actuaren a les festes de la localitat veïna d'Albaida. Tot va començar quan Vicent Terol i Reig va publicar un article sobre la música de banda a Albaida on citava el següent fragment d'unes anotacions extretes del manuscrit *Historia breve de la villa d'Albaida*, redactat a mitjans del segle XIX per Francesc Mateu i Giner:

“En las fiestas del año 1786 (...) vió por la vez primera este vecindario [Albaida] una música marcial o de retreta, que era de un regimiento que estaba de guarnición en Alicante y no se repitió hasta el año 1801 en que vino otra de paisanos que era de Muro.”²

Per les dades que ens donen arxius i registres, doncs, la institució de la música de banda de Muro estaria entre les més antigues del País Valencià (potser també de l'estat), junt a les unions musicals d'Enguera, Aldaia, Benaguasil o “La Marinense” de Marines, totes elles fundades al 1800.³ S'ha de recalcar, però,

² MATEU I GINER, Francesc citat a TEROL I REIG, Vicent: *És tan excepcionalment antiga...* a Llibre de festes d'Albaida, pàg. 144-149.

³ Op. Cit.

que la banda no ha estat la mateixa al llarg dels anys. Va començar com a Corporació Musical Primitiva, la qual va conuiuïre a partir de l'any 1880 amb la Música Nova durant nou anys. De totes formes, allò interessant és que, des de mitjans del segle XIX, el poble de Muro només ha viscut dos anys sense cap banda de música: 1891 i 1892.⁴

Segons explica Joan Josep Pascual Gisbert al llibre que va escriure amb motiu d'aquest descobriment, *La música de banda a Muro (1801-2001)*⁵, els orígens d'aquesta tradició bandística es troben en tres factors socials que van coincidir i que es podrien resumir en els actes eclesiàstics, actes festius i els moviments de les tropes militars. Diversos especialistes coincideixen a afirmar que les bandes actuals –o orquestres d'harmonia, segons la classificació feta per Parès, formades per instruments de percussió, vent fusta i vent metall- són hereves de les antigues retretes militars. Durant els segles XVIII i XIX, formacions musicals d'aquest tipus passaren varies estades a Muro: al XVIII hi arribaren tropes d'Alacant que perseguïen bandolers; més tard, durant la Guerra del Francès, també s'hi hostatjaren soldats de l'exèrcit espanyol, mentre que al 1813 i 1814 vingueren els de Napoleó; i al 1833 hi pernoctarien tropes dels Voluntaris Realistes. Els habitants d'aquestes poblacions, doncs, tingueren diversos contactes amb bandes de fanfàrria, i a partir d'aquell moment la feina d'ensenyar nocions musicals quedava sempre en mans de l'organista local, una altra figura clau en tot aquest procés. I finalment, com hem dit, les festes al carrer van acabar de cuallar en molts joves de principis del segle XIX la idea de formar grups de música per animar les celebracions, buscant una oportunitat de guanyar uns diners extra.

⁴ PASCUAL GISBERT, Joan Josep: *La música de banda a Muro (1801-2001)*. Editat per Institut d'estudis Joan Gil Albert, Ajuntament de Muro i Unió Musical de Muro, 2001.

⁵ Op. Cit.

5. Escenari empedrat i llotja de balcons

Parlant de festes i música, una de les celebracions que més músics aplega en un sol dia se celebra molt a prop de Muro. El dia de la desfilada de Moros i Cristians d'Alcoi, pels carrers d'aquesta ciutat arriben a tocar unes 35 bandes vingudes de tota la rodalia. Les festes de Moros i Cristians d'Alcoi, que daten de 1668 (quan es va començar a incloure una desfilada de moros i cristians a la processó en honor a Sant Jordi) són ja una trilogia consolidada, declarada d'Interès Turístic Internacional. La gran desfilada –l'Entrà- es fa el dia 22 d'abril i dura tot el dia: pel matí baixen els cristians i per la tarda els moros.

El matí del 22 sol ser fred, però la llana gruixuda i compacta de les túniques i els capots, i el licor d'herbes de la Mariola desembalben l'esquena, corbada de gelor. L'olor de puro i de pastissos que es couen als forns entra pel nas com si fos líquida de tan espessa. La costera empinada que puja al Partidor acaba d'aquietar els pèls eriçats pel fred que encara et feien pell de gallina sota la camisa blanca. El Partidor, el punt on comença l'Entrà, sembla un caos de festers, músics i animals de tota mena. Cada passa té un sabor i un olor, ara de pàtxuli de xilava guardada durant un any, ara de puro i ara de merda de cavall, ara de cafè-licor... De forma que amb els ulls tancats podries endevinar quin dia és i on et trobes, però també podries ser atropellada i empesa per totes les formigues que semblen tragar sense rumb. Semblen... Fins que una veu -omnipresent gràcies als miracles de la megafonia- anuncia, a les onze en punt,

Per Alcoi i per Sant Jordi, avant l'Entrà cristiana! Preparats trompeters i heralds, estendards i primer grup de "boato". Banda de xxx al seu lloc i que comence a repicar. Et talles la llengua quan llepes la canya per reblanir-la, la pressa fa tremolar les mans mentre la col·loques, el faristol a petita escala de carrer, sota el braç, sosté una marxa cristiana que et comença amb compassos d'espera. Aprofites, ja llesta, per mirar endavant. Tots els teus companys de la banda, uns vuitanta i tants, s'estenen davant de tu com un tapís de xilaves monocolors. I a l'ordre de la veu omnipresent sembla que deu mans en lloc de dues s'hagen descarregat sobre els timbals -tots alhora, la percussió no pararà de repicar el ritme fins a la fi del recorregut-. És difícil que cada pèl no s'estire fins tibar al màxim la pell quan sents tocar la teua banda, quan mires endavant i només veus banderes blanques a cada balcó, atapeïts tots de gent fins rajar la perillositat, balcons plens de mans que aplaudeixen i llencen sacs sencers de confeti, fent una cortina de paperets que tapa la finestra del cel i la serra que s'alcen al fons d'aquest escenari de cases i de sòl empedrat.

A la tarda es tornarà a repetir la catarsi. Més cansats, probablement plovent (sembla mentida que tots els anys ploja per a l'entrà dels moros, isembla mentida la crecuda desmesurada de la demanda d'impermeables de butxaca els mesos de març i abril a Alcoi), ara amb el ritme pausat de la marxa mora, ritme solemne però no de solemnitat de processó, més bé de solemnitat de pas tranquil, o de pas que no pot més amb tants ornaments de metalls i de plomes. Quan mires cap endavant veus totes les fileres de festers i de músics ocupant tot l'ample del carrer; una banda de música per cada filera -se'n diu *esquadra*- de moros. Tot el bloc alhora, avançant poc a poc, *esqueerra-dreeta, esqueerra-dreeta*.

Actualment, dins de la Música Festera existeixen tres subgèneres musicals ben definits i consolidats per a aquestes ocasions: el pas-doble dianer, la marxa mora i la marxa cristiana, els tres amb característiques pròpies pel que fa a l'estructura i el ritme. Fent un poquet de història... la primera peça escrita per a les festes fou una mena de pas-doble que volia imitar les melodies de les dolçaines àrabs, *Mahomet*, escrit al 1882 per l'alcoià Juan Cantó Francés. Uns quants anys més tard, al 1907, Antonio Pérez Verdú escriu la primera marxa mora, *A ben Amet*, una marxa-dansa molt pausada. I la tercera modalitat del gènere, la marxa cristiana, neix al 1958 amb l'*Aleluya* d'Amando Blanquer.

A més del paper que aquesta música té en la festa i la societat d'aquestes comarques, els concerts específics de música de festes, els concursos de composició i el prestigi que suposa per a un grup de festers estrenar una obra, fan que la producció musical d'aquesta zona siga insòlitàment fructífera, i sovint molt interessant, tant pel que fa a la qualitat com per la innovació constant que busquen alguns compositors. També és cert, però, que abunden els treballs poc seriosos o pensats amb poc rigor, plagis de tota mena o fins i tot adaptacions de música del cinema a ritme de marxa mora o cristiana. Això perjudica als qui s'hi dediquen a aquests gèneres amb tanta serietat com a una suit o un concert, alhora que ofereix en safata arguments per als qui diuen que aquest és un gènere musical "de segona" o "de poble", per tocar als vermuts i al carrer, però no als concerts.

Cal destacar, per davant de tot, que la Música Festera és l'únic gènere a tot el món escrit específicament per a banda. Les composicions per a banda, quan

no són arranjaments de música originalment escrita per a orquestra (que es basa en els instruments de corda), solen consistir en fanfàrries, obertures, suits, poemes simfònics,... i, ocasionalment, algunes simfonies, com ara *La Vall de la Murta, Simfonia nº 1* de Andrés Valero. No obstant, tots aquests gèneres deriven de la música simfònica en general, és a dir, de la música per a orquestra. Però la música de festes és només, exclusivament i des dels seus orígens, pensada per a les bandes. De fet, al contrari d'allò habitual -arranjar la música orquestral per a les bandes- algunes peces de música festera han estat reescrites per a orquestra, com és el cas d'algunes marxes d'Amando Blanquer, com ara *Aleluya, El Somni o Abencerrajes (Tarde de abril)*.

6. Regalar música

Ara et voldria contar un conte. És clar que sí, ho has endevinat, va de música, però no et precipites i dóna'm un moment per pensar com començar-lo... no és gens fàcil, no et penses, perquè és un conte trist.

Hi havia una vegada –i encara hi ha, exactament als peus de la Mariola- un poble que es deia Muro. Fa molt i molt de temps, l'any 2000, la comparsa dels eixerits Pirates van rebre la gran notícia que els tocava fer de capitans a les festes de Moros i Cristians del poble. Quina alegria! “Home, ja tocava, són les normes dels torns. No és cap notícia nova!”, es digueren. Però la proximitat de la data els feia estar ja nerviosos. Com que a la comparsa dels Pirates hi havia un home molt bo, que tots s'estimaven i que sempre havia volgut ser Capità, van decidir que ell seria l'encarregat d'ostentar el càrrec, doncs quedaria de molt bon portar. I aquell home, que es deia Toni, a pesar de no

ser cap rei, ni príncep blau, sí que tenia una filla molt templada, la qual, però, no era cap princesa. La noia es deia Jéssica, i a més de ser molt maca també era molt bona de cor, com son pare, i així va ser com Toni li va prometre que ella seria la seua Favorita a la desfilada quan fes de capità, amb una carrossa per a ella sola i un vestit fet a mida. Però ara ve la part trista. Jéssica es va posar molt malalta, tan malalta que uns mesos abans de les esperades festes que son pare protagonitzaria, se'n va anar. I cap Pirata tenia ja ganes de festa.

Però el seu pare li havia promès que ella sortiria a la desfilada, i no estava disposat a trencar la seua promesa. Així que va fer cridar al millor trobador del poble, Jose Rafael, perquè li fes una marxa cristiana a la seua filla. I el dia de la desfilada, una banda va tocar *Jéssica* darrere d'una preciosa carrossa, acompanyats per un ballet que també va ser encarregat expressament per a l'ocasió. I així va ser com l'ànima de Jéssica fou eternitzada i recordada per sempre més per totes aquelles persones que tocaven o escoltaven la Seua música.”

Això no és cap conte, sinó que, desgraciadament, és ben cert, i no és l'únic cas. Altres marxes han estat encarregades als compositors per persones que han volgut homenatjar o recordar amics o familiars morts. En altres casos, més alegres, però, la música s'encarrega per regalar-la a algú que fa un càrrec important a les festes, o són els festers qui la demanen per a ells mateixos, per recordar una ocasió especial. I la conclusió d'aquest conte és ben senzilla, si més no, i alhora també molt gran: on s'ha vist que la gent “normal”, ciutadans anònims, exerceixquen aquest tipus de mecenatge, i estimen la música fins al punt de fer-la servir com a mitjà d'expressió dels seus sentiments més

profunds? I tota aquesta estima pel patrimoni, vehiculada per les bandes i pels compositors i directors, no hauria de ser ensordida, ni molt menys humiliada de la forma que ho fan els qui aprofiten qualsevol compàs mal escrit per compondre una peça i fer-ho valdre com “música” festera. Per altra banda, la “popularitat” del gènere, tampoc no hauria de ser l’excusa per menysprear aquesta creació musical, sinó que podria ser aprofitada a centres educatius per inculcar als menuts l’estima i comprensió de la música a través d’un gènere que, a pesar de ser simfònic, no deixa de ser un objecte quotidià i proper.

7. Dels qui escriuen i dels qui ho senten

Avui Salvador Palmer (Saoret), el president, ha convidat alguns amics de la banda a sopar a sa casa. Quan Josep, Xavi, Aitana, Francisquet i Henar arriben encara els pillen a ell i a Ampa, la seua dona, parant taula. Són un matrimoni jove amb dos fills, una nena i un nen de cabells molt rossos i ulls clars i vius. Saoret és molt diplomàtic: mai es baralla amb ningú, però això fa que de vegades se li munten a la gepa. Però Ampa és el complement perfecte; tan equànime com ell, però amb moltíssim caràcter, de vegades és ella qui li obre els ulls i li fa d’assessora. Els amics que venen són més joves, entre els divuit i els 26 anys, potser, però ben pensat, això no és cap extravagància al context de la banda.

- Tens el CD en directe del concert complet al Palau?!— ja fa més d’un any que la banda va fer el concert al Palau de la Música de València, però encara no s’ha pogut editar per unes o altres coses. Saoret sí que en té una còpia de

prova. Mentre van picant dels plats, no paren de xerrar, però en qualsevol moment algú interromp un moment per dir:

- Escolta això! Aquest tros és xulíssim...— i de tant en tant surt a la conversa ara Josep Súñer, ara Andrés Valero, ara Mullor-Grau,... Quan arriba *Moments de festa*, just hi ha uns instants de silenci. La música és brillant, les notes dels metalls enlluernen, no es pot evitar somriure,... i llavors entra aquell piano que recorda el *Bolero* de Ravel... i el fort!

- Quin fort! Quin fort! Amando és “lo més gran”!- sentència entusiasmada Francisquet, ja una mica tocat pels efectes del cafè-licor.

Moments de festa és una marxa mora escrita per Amando Blanquer, potser una de les darreres que ha compost. Segurament, com contaria Jose en un d'aquells respirs que dóna als músics als assajos mentre explica alguna anècdota, l'ha escrit en unes condicions molt “especials”:

- T'obri la porta Maria Rosa, i et diu que “Amando està al menjador, passa, passa”. I allà està, a la taula del menjador, envoltat pels crits dels néts, ara un li puja a les cames, ara l'altre que si “iaio fes-me tal cosa”, la tele engegada,... i ell va mirant-ho tot mentre escriu a la partitura! —conta Jose fascinat— com si estigués fent la llista de la compra.

Un dels pocs concerts per a banda –o potser l'únic escrit per un espanyol– que existeixen és el d'Amando Blanquer. El compositor alcoià va estudiar composició a París amb Messiaen, entre d'altres mestres, ha publicat tractats com ara *El contrapunto*, ha sigut director del conservatori de València, ... però la faceta en la qual més s'ha especialitzat ha estat la composició. En aquest camp, ha obtingut premis tant a dins com a fora de l'estat, per peces de tota

mena: música de cambra, suits per a orquestra i concerts per a solista i orquestra –amb instruments solistes tan inusuals com el fagot o la tuba-. També el *Concert per a banda*, escrit al 1971, va obtindre el premi nacional Ricardo Villa el mateix any, i deu anys més tard va ser seleccionat com a obra d'obligada interpretació al Festival Mundial de Bandes de Kerkrade, a Holanda. Però aquest queda al buit... res se'n diu, a l'extens catàleg que l'autor té publicat, de tota la seua creació per a banda, ni tant sols de les obres més interpretades -com ara les suits *Tres dances valencianes* o *Rituals i dances d'Algemesí*- ni molt menys de la música festera -de la qual n'és, pel que fa a la marxa cristiana, creador-. Potser la música de banda és considerada folklore popular. Però, com ell mateix deia amb ironia, no és que la seua música siga regionalista, com alguns crítics han volgut veure, sinó que aquest suposat regionalisme és només de caràcter ambiental, “una influència climatològica”.⁶

Amando Blanquer no és l'únic compositor, així com Jose Rafael Pascual-

⁶ Citat a MIRÓ, Adrián: *Amando Blanquer en su vida y en su obra (Segunda parte)*. CAM- Obras Sociales. Alcoi, 2001. Pàg. 23.

Vilaplana no és l'únic director, que s'ha trobat amb aquestes situacions, i amb aquesta infravaloració de la seua tasca per la banda. Altres valencians com Manuel Palau o Miquel Asins Arbó, Jose Súñer, Joan enric Canet o Ferrer Ferran –per citar-ne uns pocs- han trobat les mateixes manies a l'hora de que s'interprete la seua música per a banda. En una entrevista al director d'orquestra valencià Miquel Rodrigo publicada a l'edició de la Comunitat Valenciana d'El País (4 de gener de 2004), el músic opina que “València no fa res pels seus artistes” i que “si Manuel Palau o Amando Blanquer haguessin tingut altra nacionalitat, estarien reconeguts a nivell mundial” D'altra banda,

tampoc els directors de banda hi obtenen el reconeixement que mereixen: “València té ara mateix dos o tres directors fins i tot més joves que jo, que si fossin catalans, per exemple, estarien al lloc que els correspon”, diu Miquel Rodrigo.

8. Cercles invisibles

A una cafeteria molt propera a la gran casa blava de La Música, just d'enfront de l'entrada gran de l'església, la taula del racó ha quedat sepultada sota els estoigs de diversos instruments, algunes carpetes i uns quants abrics (avui sí que fa molt de fred). I a la taula contigua, els propietaris d'aquests instruments es reuneixen per formar la comissió que haurà d'organitzar una setmana d'activitats entorn a la música de banda prevista per al mes de març. Volen convidar als millors directors i compositors de les comarques de la rodalia, així com alguns convidats especials vinguts d'Holanda: els compositors Jacob de Haan –de qui s'hi estrenarà una obra- i Jan van der Roost i el director Bert Langeler.

Al mig de la taula, alguna cigarreta reposa a un cendrer que el cambrer va envoltant de cerveses, cafès i infusions que li han demanat els caps fumejants. *Per començar, el projecte ha de tenir un nom... Qui ha demanat cervesa?... sí, “Fimband” no està malament: Festival Internacional de Música de Banda. Per a mi el timonet!... Serà el “Primer Fimband Vila de Muro”,... i el Segon? D'ací dos anys, perquè serà bianual. Has parlat amb el Jacob de Haan? Tots els caps fumejants -o fumejats- es giren cap a Jose... Sí, això ja està clar. Jose duu el projecte escrit al seu cap, ja ha parlat amb els companys holandesos; mentre*

explica la idea de les activitats a programar dibuixa cercles invisibles amb el dit, una mica curt i grosset, sobre la taula de PVC que imita la textura del granit, i es mira l'aliança... no alça gaire la vista mentre ho explica, tots els ulls se centren en ell, fins que acaba, mira al voltant i diu amb un mig somriure tímid *Pot estar guai, no?* Pot estar "guai", i tant que sí, però tots estan pensatius, potser no s'acaben de creure que Muro –ells- pugui –puguen- albergar –organitzar!- un projecte així. Jose arenga els caps fumejadors, fumejants i fumejats, exactament igual que ho fa cap al final d'un assaig de divendres per la nit: *Vinga, doncs anem per feina.* Els cercles pintats amb el dit, com el fum, i com les coses que se saben sense haver-les de dir, hi estan, i ocupen espai, però són invisibles. *Va, primer de tot, és necessari un logotip que identifique la "marca".* Tots els ulls miren automàticament a Xavi, un estudiant de Belles Arts que toca la trompa. *Adjudicat.* Les idees s'atropellen. *Ah, molt important, enviar ja les cartes d'invitació a tots els directors i compositors, i a editorials i cases de música que puguin patrocinar-ho... ja veurem quin "catxé" demanen els ponents.* De la correspondència s'encarregarà Francisquet, oboè estudiant de Química. Saoret, el president de la banda, ja està prenent lliçons particulars d'anglès els dissabtes al matí amb Aitana, una xicona de 19 anys que toca el saxo i estudia Traducció i Interpretació. A Jose encara li queden hores de trucades internacionals per davant. I per fer les reunions de la comissió... *Home si total ens veiem als assajos i a les juntes ja podem quedar sobre la marxa.* Cada divendres-nit i dissabte-tarda hi ha assaig de la banda. I fora d'això, saben que la propera setmana hi ha un sopar ací o allà, i després es tornaran a trobar amb la resta de músics –els més joves- al pub de sempre, cada divendres en acabar l'assaig. Tot funciona per rutines. Però avui és diferent. Avui l'assaig ha durat més perquè era un assaig general. I en acabar la

reunió no se n'aniran al bar. Potser a veure alguna pel·lícula a casa d'algú, però a la una de la nit –com a màxim!- al llit, que demà els despertadors sonaran a les 7. *Quedem a les 8 en la música per a la “desperta”?*

9. Entrar-hi

Però per prompte que es gite, cada any, sempre, hi ha algú que no dorm, perquè demà és Santa Cecília, el dia que el fan músic “oficial” de la banda.

Encara són les 6 i mitja quan sona el despertador. És un matí de dia festiu a principis de desembre, i fa un fred que glaça el nas només treure'l per la finestra, entelada de rosada. Com a mínim fa sol. No cal cap esforç per botar del llit i començar a rentar-se les dents, la cara, les mans. Gairebé es pixa a sobre; tota la nit ha estat nerviós, alçant-se a pixar i a beure aigua, mirant de reüll l'uniforme que penja del pom de la porta. La corbata ja té el nus fet des d'ahir a la nit, no fos cosa que al matí es fes un embolic. Sa mare va amunt i avall, amanint una gran taula amb coques i dolços, aigua-sal i cocotets, xocolata desfeta i “herbero de la Mariola”... i se senten els primers trons del matí. Això vol dir que ja venen cap a casa! El rebombori del bombo i la caixa, cada segon més propers, gira per fi la cantonada del carrer. El pare encén la traca i la mare encara treu una altra ampolla de mistela (per si falta, que venen molts músics) I així, un nen d'uns onze anys ja se sent un més de la banda de Muro. La casa s'omple de crits, riures, i de corbates vermelles sobre camises blanques, mentre al sofà s'amunteguen jaquetes blaves, moltes d'elles amb pins d'instruments a la solapa. Aquell grup heterogeni (homes, dones, xiquetes

i xiquets, joves, no tan joves, vergonyosos i desvergonyits) comença a formar part important d'una vida que acaba de començar, amb assajos divendres i dissabtes, concerts, festes a altres pobles, vermut, classes, jocs a La Música... Tots a una mateixa taula, com un grup d'amics que no distingeixen entre el professor i l'alumne, o el president, o el mestre,...

Formar part d'una banda suposa una implicació que va molt més enllà d'anar als assajos i a tocar, fer concerts i tindre un uniforme amb un escut. Si no, el moviment bandístic no seria el que és. Amb unes subvencions minses, havent de treballar –literalment– per amor a l'art, no només tocant, sinó també en una junta directiva i havent de gestionar els organismes administratius necessaris, la feina va molt més enllà de “fer música”; s'ha de “fer banda”, i l'únic camí és estimar de debò allò que fas. Les bandes “súperviuen”: es mantenen i es reproduïxen, tenen moments millors i pitjors, perquè estan vives, però sempre es mantenen de manera digna, més que digna, perquè la seua base, fer música, és una motivació endèmicament digna. És, “senzillament”, Art.

Les escoles de música creades per les societats musicals “de poble” tampoc no reben gaires subvencions a part de les dels Ajuntaments, sinó que funcionen bàsicament gràcies al suport de les bandes, els pares i mares de l'alumnat, i l'esforç de professors que treballen en condicions fins i tot indignes. Una paradoxa, tenint en compte que molts dels alumnes que comencen en aquestes escoles acabaran als conservatoris de les ciutats, a les orquestres del país, i donant classes com a professors de música. A més, als conservatoris no existeix cap tipus d'estudi específic sobre banda. Ans al

contrari, la banda s'hi menysprea fins al punt que un estudiant d'instrument a punt d'obtindre el títol de professor no pot convalidar les assignatures de "Conjunt instrumental" amb els anys que ha format part d'una banda.

Això, però, és molt distint a altres països on tenen una tradició bandística semblant. A conservatoris i universitats d'Holanda, Suïssa, Alemanya, Anglaterra, Estats Units, Japó o Austràlia es programen estudis específics sobre la música d'orquestra de vent (banda), sobre la seua història, repertori, instruments com el bombardí o el fiscorn, direcció de banda, música contemporània,... Alguna cosa falla. Jose Rafael Pascual-Vilaplana va dir un cop que "En realitat [les bandes del País Valencià] som una gran massa sonora ensordida en part des de dins, perquè no ens sabem fer sentir, i també en part des de fora, per relegar la nostra tasca a allò anecdòtic, popular o localista"⁷

10. Pensaré en tu

Saoret és també professor de trompeta de l'Escola Comarcal de Música. Dóna les classes a una de les aules del pis de dalt –l'antic galliner- de La Música de Muro. Un xiquet, Tonet, està nerviós pel *solo* que demà ha d'interpretar al concert de la Banda Juvenil, i han aprofitat la classe per repassar-lo:

- És que... amb tanta gent mirant... em posaré nerviós i no m'eixirà bé.
- El que pots fer és imaginar que darrere del faristol, en lloc d'haver el públic, només hi ha una persona a la que t'estimes molt, com el pare o la mare, per exemple, i tocar-li-ho només a aquesta persona.— intenta aconsellar-lo com pot el professor.

- Així, pensaré en tu.— I Tonet es disposa a fer una última passada del que seran els Seus compassos, mentre el professor l'observa en un silenci corprès.

⁷ PASCUAL-VILAPLANA, Jose Rafael: *La música callada*. Diari Ciudad de Alcoy. Especial Santa Cecília, setmana 24-30 de novembre, 2003.

A

una escola de música comarcal o local com aquesta, els xiquets estudien per ser músics de la banda, una banda que han vist i han escoltat des que gairebé ni tant sols caminaven, quan jugaven a imitar al director o al que toca els plats o la trompeta. Les relacions que s'estableixen entre alumnes i professors són més íntimes, i ajuden a que els nens es motiven per estudiar i esforçar-se, perquè volen ser com els seus professors. I molts d'aquests xiquets voldran millorar i acabaran anant a un conservatori per obtindre el títol superior de professor. I així és com una banda es renova constantment i s'enriqueix; les escoles locals són el motor de les bandes, però també acaben sent l'aliment d'orquestrades i bandes d'arreu de l'estat. Alhora, per als xiquets i xiquetes que hi estudien, són vertaderes Escoles, l'extensió de sa casa i del col·legi, on aprenen a relacionar-se, a jugar, a adquirir compromisos,... on es formen com a persones, més enllà d'apredre-hi llenguatge musical o interpretació.

... En realitat, eixa gran casa blava sí que té molt d'especial.

* * * * *

Aquestes són algunes petites històries, uns retallets -tan diminuts com un confeti- robats de vides. També de la teua. Retalls petits per a qui els ha viscut, però molt grans si has entès el seu significat. No t'avergonyeixes mai de fer quelcom tan gran (encara que siga com a *amateur*) com és fer Música. Si amb alguna paraula t'hi has reconegut, si alguna línia t'ha semblat interessant,

si t'ha vingut de gust escoltar alguna obra quan llegies,... només has de donar gràcies que Muro siga com tants altres pobles, que la banda Unió Musical siga com tantes altres bandes,... i que tot segueixca funcionant gràcies a tantes persones. Però sobretot, si ho estimes -com va dir Benedetti- no et salves.